

•เขียนโดย manager•

•วันอาทิตย์ที่ 06 ตุลาคม 2013 เวลา 21:26 น. • - •แก้ไขล่าสุด • •วันอาทิตย์ที่ 01 ธันวาคม 2013 เวลา 18:27 น. •

เรื่องพระทวารูจิริยเถระ (เผาศพพระอรหันต์ไม่มีพิธีมาก)

ข้อความเบื้องต้น พระศาสดาเมื่อประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงปรารภพระทวารูจิริยเถระ ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า "สทสสมปิ เจ คาถา" เป็นต้น.

ทวารูจิริยสำคัญว่าตนเป็นอรหันต์ ความพิสดารว่า ในกาลหนึ่ง มนุษย์เป็นอันมากเล่นเรือไปสู่มหาสมุทร เมื่อเรืออัปปางในภายมหาสมุทร ได้เป็นภิกษาของเต่าและปลาแล้ว. บรรดามนุษย์เหล่านั้น บุรุษคนหนึ่งแลจับกระดานไว้ได้ แผ่นหนึ่ง พยายามกระเสือกไป สู่ฝั่งแห่งทำเรือชื่อสุปารกะ. ฝ้านุ่งห่มของเขาไม่มี.

บุรุษนั้นไม่เห็นอะไรอื่น จึงเอาปอพันท่อนไม้แห่งทำเป็นฝ้านุ่งห่ม ถือกระเบื้องจากเทวสถาน ได้ไปสู้ทำเรือสุปารกะ.

มนุษย์ทั้งหลายเห็นเขาแล้วให้ยากและกตเป็นต้นแล้วยกย่องว่า "ผู้นี้เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง." บุรุษนั้น เมื่อมนุษย์ทั้งหลายนำผ้าเข้าไปให้ คิดว่า "ถ้าเราจักนุ่งหรือจักห่ม, ลากสักการะของเราจักเสื่อม" จึงห้ามผ้าที่เขานำมาเสีย นุ่งห่มแต่เปลือกไม้เท่านั้น.

ครั้งนั้น เมื่อเขาถูกมนุษย์เป็นอันมากกล่าวอยู่ว่า "เป็นพระอรหันต์" ความปริวิตกแห่งใจจึงเกิดขึ้นอย่างนี้ว่า "พระอรหันต์ หรือผู้บรรลุพระอภิมรรคเหล่าใดเหล่าหนึ่งแลในโลก, บรรดาพระอรหันต์เหล่านั้น เราก็เป็นพระอรหันต์องค์ใดองค์หนึ่ง." ที่นั้นเขาดูเป็นผู้เป็นสาโลหิตกัน ในกาลก่อนแห่งบุรุษนั้น ก็คิดแล้ว อย่างนั้น.

ประวัติเดิมของทวารูจิริยเถระ

ชื่อว่า ผู้เป็นสาโลหิตกัน ในกาลก่อน คือกระทำสมณธรรมร่วมกันในครั้งก่อน. ได้ยินว่า ในกาลก่อนเมื่อศาสนาของพระศัพท พระนามว่า กัสสปะเสื่อมลงอยู่, ภิกษุ ๗ รูปเห็นประการอันแปลกแห่งบรรพชิต ทั้งหลายมีสามเณรเป็นต้นแล้ว ถึงความสลัดใจคิดว่า "ความอันตรธานแห่งพระศาสนายังไม่มีเพียงใด; พวกเราจักกระทำที่พึงแก่ตนเพียงนั้น" ไหว้พระเจดีย์ทองคำแล้ว เข้าไปสู้ป่า เห็นภูเขาสูงหนึ่ง จึงกล่าวว่า "ผู้มีอาลัยในชีวิตจงกลับไป, ผู้ไม่มีอาลัยจงขึ้นภูเขาสูงนี้" พาดบันไดแล้ว แม้ทั้งหมดขึ้นสู่ภูเขานั้น ผลักบันไดแล้วกระทำสมณธรรม. บรรดาภิกษุเหล่านั้น พระสังฆเถระบรรลุพระอภิมรรคโดยดวงไปราตรีเดียวเท่านั้น.

พระเถระนั้นเดียวไม่ชำระฟันชื่อนาคคตาในสระอนาคตา นำบิณฑบาตมาแต่อดตกรูทวิป แล้วกล่าวกะภิกษุเหล่านั้นว่า "ผู้มีอายุทั้งหลาย พวกท่านเคี้ยวไม้ชำระฟันนี้ บ้วนปากแล้วจงฉันบิณฑบาตนี้."

•เขียนโดย manager•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 06 •ตุลาคม• 2013 เวลา 21:26 น.• - •แก้ไขล่าสุด• •วัน•อาทิตย์•ที่ 01 •ธันวาคม• 2013 เวลา 18:27 น.•

ภิกษุ ท่านผู้เจริญ ก็พวกเราทำตีกากัน ไว้อย่างนี้ว่า "ภิกษุใดบรรลุประอรหัตก่อน, ภิกษุทั้งหลายที่เหลือ จักฉันบิณฑบาตที่ภิกษุนั้นนำมา หรือ ?" พระเถระ. ผู้มีอายุ ข้อนั้นไม่มีเลย.

ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า " ถ้าเช่นนั้น แม้พวกเราพึงยังคุณวิเศษให้บังเกิดเหมือนท่าน, พวกเราจักนำมาบริโภคเอง" ดังนี้แล้ว ก็ไม่ปรารภนา. ในวันที่ ๒ พระเถระองค์ที่ ๒ บรรลุอนาคามีผลแล้ว. แม้พระเถระนั้นนำบิณฑบาตมาแล้ว ก็นิมนต์ภิกษุนอกนี้อย่างนั้นเหมือนกัน ภิกษุเหล่านั้นกล่าวอย่างนี้ว่า "ท่านผู้เจริญ ก็พวกเราทำตีกากันไว้อย่างนี้ว่า 'พวกเราจักไม่บริโภคบิณฑบาตที่พระมหาเถระนำมา แต่จักบริโภคบิณฑบาตที่พระอนุเถระนำมา, หรือ ?"

พระเถระองค์ที่ ๒. ผู้มีอายุ ข้อนั้นไม่มีเลย.

ภิกษุเหล่านั้นกล่าวว่า "เมื่อเป็นเช่นนั้น แม้พวกเรายังคุณวิเศษให้บังเกิดเหมือนท่านแล้ว อาจเพื่อบริโภคด้วยความเพียรแห่งบุรุษของตนได้จึงจักบริโภค " ดังนี้แล้ว ก็ไม่ปรารภนา. บรรดาภิกษุเหล่านั้น ภิกษุผู้บรรลุประอรหัตปรินิพพานแล้ว, ภิกษุผู้เป็นอนาคามีบังเกิดในพรหมโลก, ภิกษุ ๕ รูปนอกนี้ไม่อาจยังคุณวิเศษให้บังเกิดได้ ฝ่ายมอมแล้วกระทำกาละในวันที่ ๗ บังเกิดในเทวโลกในพุทธูปบาทกาลนี้ จุตติจากเทวโลกนั้นแล้ว บังเกิดในเรือนแห่งตระกูลนั้นๆ.

บรรดาคณเหล่านั้น คนหนึ่งได้เป็นพระราชา พระนามว่า ปุกกุสาดิ, คนหนึ่งได้เป็นพระกุมารกัสสป, คนหนึ่งได้เป็นพระทวารุจิริยะ, คนหนึ่งได้เป็นพระทัฬหาลลบุตร, คนหนึ่งได้เป็นปริพาชกชื่อสภิสยะแล.

คำว่า เทวดาผู้เป็นสาโลหิตกันีกาลก่อนนี้ ท่านกล่าวหมายเอาภิกษุผู้บังเกิดในพรหมโลกนั้น.

พรหมบอกความจริงแก่ทวารุจิริยะ พรหมนั้น ได้มีความปริวิตกอย่างนั้นว่า "บุรุษนี้พาดบันไดแล้วขึ้นสู่ภูเข ได้กระทำสมณธรรมกับเรา, เดียวนี้เขาถือลัทธินี้เที่ยวไปพึงฉิบหาย. เราจักยังเขาให้สลดใจ." ที่นั้นพรหมนั้นเข้าไปหาบุรุษนั้น แล้วกล่าวอย่างนี้ว่า "พาหิยะ ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ดอก, ท่านยังไม่ได้บรรลุประอรหัตมรรคเลย: ถึงปฏิบัติของท่านเป็นเหตุให้เป็นพระอรหันต์ หรือเป็นผู้บรรลุประอรหัตมรรค ก็ยังไม่มี." พาหิยะแลดูมหาพรหมผู้ยืนพูดอยู่ในอากาศจึงคิดว่า "โอ ! เราทำกรรมหนัก, เราคิดว่า 'เราเป็นพระอรหันต์.' ก็มหาพรหมผู้นี้พูดกะเราว่า ' ท่านไม่ใช่พระอรหันต์, ท่านยังไม่ได้บรรลุประอรหัตมรรคเลย,' พระอรหันต์อื่นมีอยู่ในโลกหรือหนอแล ?" ที่นั้นเขาถามมหาพรหมนั้นว่า " ท่านผู้เป็นเทวดา เดียวนี้พระอรหันต์หรือผู้บรรลุประอรหัตมรรค มีอยู่ในโลกหรือหนอแล ?"

ครั้งนั้น เทวดาบอกแก่พาหิยะนั้นว่า " พาหิยะ นครชื่อสาวัตถิมียู่ในชนบทแถบอูตร, เดียวนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธชนั้น ประทับอยู่ในพระนครนั้น, พาหิยะ ก็พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นพระอรหันต์ด้วย ทรงแสดงธรรมเพื่อความ เป็นพระอรหันต์ด้วย."

•เขียนโดย manager•

•วันอาทิตย์•ที่ 06 •ตุลาคม• 2013 เวลา 21:26 น. • - •แก้ไขล่าสุด• •วันอาทิตย์•ที่ 01 •ธันวาคม• 2013 เวลา 18:27 น. •

ทารุจิริยะไปเฝ้าพระศาสดา พาทิยะฟังคำของเทวดาในสวนแห่งราตรีแล้ว มีใจสลด ในทันใดนั้นนั่นเอง ออกจากท่าเรือสุปารกะได้ไปถึงกรุงสาวัตถี ด้วยการพักโดยราตรีเดียว เขาได้เดินทางประมาณ ๑๒๐ โยชน์ ทั้งหมดโดยการพักราตรีเดียวเท่านั้น; ก็แล เมื่อไป ไปแล้วด้วยอานาภาพของเทวดา.

อาจารย์บางพวกกล่าวว่า "ไปด้วยอานาภาพของพระพุทธเจ้าบ้าง" ที่เดียว. ก็ในขณะที่นั้น พระศาสดาเสด็จเข้าไปสู่กรุงสาวัตถีเพื่อบิณฑบาต.

พาทิยะนั้นถามภิกษุทั้งหลายผู้ฉันทอาหารเช้าแล้ว เดินจงกรมอยู่ในที่แจ้ง เพื่อต้องการเปลื้องความคร้านทางกายว่า "เดี๋ยวนี้ พระศาสดาประทับอยู่ที่ไหน ?" ภิกษุทั้งหลายตอบว่า " เสด็จเข้าไปสู่กรุงสาวัตถีเพื่อบิณฑบาต"

แล้วถามบุรุษนั้นว่า "ก็ท่านมาแต่ที่ไหนเล่า ?" ทารุจิริยะ. ข้าพเจ้ามาแต่ท่าเรือสุปารกะ. ภิกษุ. ท่านออกในกาลไร ? ทารุจิริยะ. ข้าพเจ้าออกในเวลาเย็นวานนี้. ภิกษุ. ท่านมาแต่ที่ไกล, จงนั่งก่อน, ล้างเท้าแล้วทาด้วยน้ำมันแล้ว จงพักเหนื่อยเสียหน่อย, ท่านจักเห็นพระศาสดา ในเวลาที่เสด็จมา.

ทารุจิริยะ. ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าไม่รู้อันตรายแห่งชีวิตของพระศาสดาหรือของข้าพเจ้า, ข้าพเจ้าไม่ได้หยุด ไม่ได้นั่งในที่ไหน เดินมาเส้นทาง ๑๒๐ โยชน์โดยคืนเดียวเท่านั้น, ข้าพเจ้าพลเห็นพระศาสดาแล้วจึงจักพักเหนื่อย.

พาทิยะนั้น กล่าวอย่างนั้นแล้ว มีที่ท่าเร่ร้อน ๑ เข้าไปยังกรุงสาวัตถีเห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จเที่ยวไปบิณฑบาตด้วยพุทธสิริอันหาที่เปรียบมิได้ คิดว่า "นานหนอ เราเห็นพระโคตมสัมมาสัมพุทธะ" ดังนี้แล้ว ก็น้อมตัวเดินไปตั้งแต่ที่ๆ ตนเห็น ถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ในระหว่างถนน จับที่ข้อพระบาททั้งสองนั้น แล้วกราบทูลอย่างนี้ว่า " พระเจ้าข้า

๑. ตรมานรูป=มีรูปแห่งบุคคลผู้ด้น แผลตรงศัพท์ ไม่ได้ความแก่ภาษา, เพื่อให้ได้ความแก่ภาษาและเหมาะแก่เรื่อง จึงได้แปลอย่างนั้น.
ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงทรงแสดงธรรมแก่ข้าพระองค์, ขอพระสุคตจงทรงแสดงธรรม อันจะพึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข แก่ข้าพระองค์สืบกาลนานเกิด."

ทารุจิริยะบรรลุประอรหัตต์ยังเป็นคฤหัสถ์ ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสห้ามเขาว่า "พาทิยะ ไม่ใช่กาลก่อน,

เราเป็นผู้เข้าไปสู่ระหว่างถนนเพื่อบิณฑบาต." พาทิยะ ฟังพระพุทธดำรัสนั้นแล้วกราบทูลว่า " พระเจ้าข้า ผู้ท่องเที่ยวไปในสงสาร ไม่เคยได้อาหารคือข้าวน้อยหรือ ? ข้าพระองค์ไม่รู้อันตรายแห่งชีวิตของพระองค์ หรือของข้าพระองค์, ขอพระองค์จงทรงแสดงธรรมแก่ข้าพระองค์เถิด." แม้ครั้งที่ ๒ พระศาสดาก็ตรัสห้ามแล้วเหมือนกัน. ได้อินว่า พระศาสดานั้นได้ทรงปริวิตกอย่างนั้นว่า "จำเดิมแต่กาลที่พาทิยะนี้เห็นเราแล้ว สรรระทั้งสิ้น (ของเขา) อันปีติท่วมทับไม่มีระหว่าง, ผู้มีปีติกำลังแม้ทั้งธรรมแล้วจักไม่อาจแห่งตลอด (ของจริง) ได้, เขาจงตั้งอยู่ในอุเบกขาคือความมัธยัสถ์ก่อน, แม้ความกระวนกระวายของเขาจะมีกำลังเพราะเป็นผู้เดินมาเส้นทาง ๑๒๐ โยชน์โดยคืนเดียวเท่านั้น, แม้ความกระวนกระวายนั้นจะระงับเสียก่อน," เพราะฉะนั้น พระศาสดาจึงตรัสห้ามถึง ๒ ครั้ง ถูกเขาอ่อนวอนแม้ครั้งที่ ๓ ประทับยืนในระหว่างถนนนั่นเอง ทรงแสดงธรรมโดยนัยเป็นต้นว่า "พาทิยะ เพราะเหตุนี้ เธอพึงศึกษาในศาสนาฉันนี้ อย่างนั้นว่า "เมื่อรูปเราได้เห็นแล้ว รูปก็เป็นเพียงเราเห็น." พาทิยะนั้นกำลังฟังธรรมของพระศาสดานั้นแล ยังอาสวะทั้งหมดให้สิ้นไป

•เขียนโดย manager•

•วัน•อาทิตย์•ที่ 06 •ตุลาคม• 2013 เวลา 21:26 น.• - •แก้ไขล่าสุด• •วัน•อาทิตย์•ที่ 01 •ธันวาคม• 2013 เวลา 18:27 น.•

บรรลุประอรหัตตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทา ๔ แล้ว, ก็แล

ขณะนั้นนั่นเองเขาทูลขอบรรพชาแก่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ถูกตรัสถามว่า " บาดรจีวรของเธอครบแล้วหรือ ?" ทูลตอบว่า "ยังไม่ครบ." ที่นั่น พระศาสดาตรัสกะเขาว่า "ถ้อย่างนั้น เธอจงแสวงหาบาดรจีวร" แล้วก็เสด็จหลีกไป.

ได้ยินว่า พาทิยะนั้นกระทำความผิดกรรมสิ้น ๒ หนึ่งปี คิดว่า "ธรรมดาภิกษุได้บัจจด้วยตนแล้ว ไม่เหลือแล้วผู้อื่น บริโภคเองเท่านั้นจึงควร" ดังนี้แล้ว ไม่ได้กระทำการสงเคราะห์ด้วยบาดรหรือจีวร แม้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง. เพราะฉะนั้น พระศาสดาทรงทราบว่ "บาดรจีวรอันสำเร็จแล้วด้วยฤทธิ์ จักไม่เกิดขึ้น" จึงไม่ได้ประทานบรรพชา ด้วยความเป็นเอหิภิกษุแก่เขา. แม้พาทิยะนั้นแสวงหาบาดรจีวรอยู่นั้นแล ยักฉิณคนหนึ่งมาด้วยรูปแม่โคนม ขวิดถูกตรงขาอ่อนข้างซ้าย ให้ถึงความสิ้น ชีวิต.

พระศาสดาเสด็จเที่ยวบิณฑบาต ทรงกระทำกตกิจเสร็จแล้วเสด็จออกไปพร้อมกับภิกษุเป็นอันมาก ทรงเห็นสรีระของพาทิยะถูกทิ้งในที่กองขยะ จึงทรงบัญชาภิกษุทั้งหลายว่า "ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงยื่นใกล้ประตูเรือนแห่งหนึ่ง ให้นำเตียงมาแล้ว นำสรีระนี้ออกจากเมืองเผาแล้วกระทำสถูปไว้." ภิกษุทั้งหลายกระทำดังนี้แล้ว; ก็แลครั้นกระทำแล้วไปยังวิหารเข้าเฝ้าพระศาสดา ทูลบอกกิจที่ตนกระทำแล้ว ทูลถามอภิสัมปรายภพของพาทิยะนั้น.

ทาจูจีระเลิศในทางขีปภาปัญญา ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสบอกความที่พาทิยะนั้นปรินิพพานแล้วแก่ภิกษุเหล่านั้น, ทรงตั้งไว้ในเอกทักคะ๑ว่า "ภิกษุทั้งหลาย พาทิยะ ทาจูจีระ (ผู้นุ่งผ้าเปลือกไม้) เป็นเลิศกว่าภิกษุผู้สาวของเรา ผู้ตรัสรู้เร็ว." ลำดับนั้น ภิกษุทั้งหลายทูลถามพระศาสดาว่า "พระเจ้าข้า พระองค์ตรัสว่า 'พาทิยะ ทาจูจีระ บรรลุประอรหัต, เขาบรรลุประอรหัตเมื่อไร ?"

พระศาสดา. ในกาลที่เขาฟังธรรมของเรา ภิกษุทั้งหลาย. ภิกษุ. ก็พระองค์ตรัสธรรมแก่เขาเมื่อไรเล่า ?

พระศาสดา. เรากำลังเที่ยวบิณฑบาต ยืนในระหว่างถนนกล่าวธรรมแก่เขา.

ภิกษุ. พระเจ้าข้า ก็ธรรมที่พระองค์ประทับยืนในระหว่างถนนตรัสแล้ว มีประมาณเล็กน้อย เขายังคุ้นเคยให้บังเกิดด้วยธรรมมีประมาณเพียงนั้นอย่างไร ?

ลำดับนั้น พระศาสดาตรัสกะภิกษุเหล่านั้นว่า "ภิกษุทั้งหลายเธอทั้งหลายอย่านับธรรมของเราว่า 'น้อยหรือมาก,' ด้วยคาลาว่าพันหนึ่งแม้เป็นอนกที่ไม่อาศัยประโยชน์ ไม่ประเสริฐ, ส่วนบทแห่งคาลาแม่บทเดียวอาศัยประโยชน์ ประเสริฐกว่า" ดังนี้แล้ว เมื่อจะทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรม จึงตรัสพระคานีว่า :-

๒. สหสสมิ เจ คาลา อนตลปทสญหิตา เอกิ คาลาปทํ เสยโย ยํ สุตฺวา อุปสมฺมตฺติ.

พิธีกรรมศพแบบพุทธแท้ ตอนที่ ๓

•เขียนโดย manager•

•วันอาทิตย์ที่ 06 ตุลาคม 2013 เวลา 21:26 น. • - •แก้ไขล่าสุด • •วันอาทิตย์ที่ 01 ธันวาคม 2013 เวลา 18:27 น. •

"หากว่า คาถาแม่พันหนึ่ง ไม่ประกอบด้วย บทเป็นประโยชน์ [ไม่ประเสริฐ]: บทแห่งคาถา

๑. อัง. เอก. ๒๐/๒๓.

บทเดียว ซึ่งบุคคลฟังแล้ว สงบระงับได้ประเสริฐ กว่า."

แก้อรรถ

บรรดาบทเหล่านั้น สอนบทว่า เอก์ คาถาบท ความว่า แม่คาถา ๆ เดียวเห็นปานนี้ว่า " ความไม่ประมาท เป็นทางอมตะ ฯลฯ เหมือนคนตายแล้ว" ประเสริฐกว่า.
บทที่เหลือพึงทราบตามนัยก่อนนั้นแล.

ในเวลาจบเทศนา ชนเป็นอันมากบรรลุอริยผลทั้งหลาย มีโสดาปัตติผลเป็นต้น ดังนี้แล.

เรื่องพระทวารุจิริยเถระ จบ.

แหล่งที่มา พระไตรปิฎก ฉบับมหาหมกุฎา (ภาษาไทย) เล่มที่ ๔๑ พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ หน้า ๔๒๕ - ๔๓๓